

**Hlízová, Magdalena. Pojetí tradice očima členek krajkářského spolku
Krušnohorská krajka. Praha 2024. Bakalářská práce. Univerzita Karlova,
Fakulta humanitních studií, Studium humanitní vzdělanosti.**

Vedoucí práce: Markéta Zandlová, Ph.D.

Když Magdalena Hlízová přemýšlela, čemu bude věnovat čas a energii při psaní své bakalářské práce, rozhodla se pro téma, jehož prostřednictvím by se hlouběji a detailněji seznámila s minulostí regionu, ze kterého pochází, tedy Krušných hor. Zaměřila se na otázku, jak se vytváří skrze konkrétní praxi (krajkářství) sociokulturní kontinuita v oblasti, která byla zasažena téměř kompletní výměnou obyvatelstva v důsledku vyhnání Němců. Chci začít svůj posudek konstatováním, že mi je tento přístup velice sympatický, protože Magdalena využila své odborné dovednosti, získané během studia, na prozkoumávání něčeho, co jí je blízké a pro ni osobně důležité. Neměla tak žádné pochybnosti o smysluplnosti své bakalářské práce, což se odrazilo na jejím zápalu jak při výzkumu, tak při psaní.

Konkrétním tématem práce je činnost místního krajkářského spolku, která je členkami spolku prezentována jako udržování lokální (krušnohorské) tradice paličkované krajky. Magdalena se ve své práci ptá, jak tedy „tradici“ rozumí samotné aktérky, jaká je jejich představa o kontinuitě krajkářského řemesla v oblasti a zda a jak pracují s pojmem „autenticity“. K těmto tématům také nastudovala a v práci představila klíčovou teoretickou literaturu. Teoretická část není nijak rozsáhlá a pracuje opravdu hlavně se základními autory (Hobsbawm, Shills, Giddens, Handler, Theodossopoulos aj.), ale vybrané koncepty jsou vyloženy s porozuměním a všechny jsou také v práci aplikovány.

Pro odpovědi na své otázky Magdalena využila kvalitativní strategie vytváření dat a inspirovala se etnografickým přístupem (využila rozhovory, pozorování, analýzu dokumentů, analýzu materiální kultury). Popis metodologie je dosti zevrubný, možná až příliš (místy text působí spíše jako výklad pro někoho, kdo má být hodně srozumitelnou formou seznámen s kvalitativní metodologií a s jemnými detaily jednotlivých metodologických rozvah) - ovšem bakalářské práce jsou nakonec od toho, aby studující prokázali, že rozumějí volbě i samotné praxi metodologických postupů, což tato část dle mého názoru plní. Magdalena se zamýšlí i nad etikou výzkumu, otázkou anonymizace terénu a aktérstva, a reflektuje svou pozici.

Analytická část obsahuje 1) poměrně důkladný popis historie krajkářského řemesla, specificky pak v Krušnohoří; 2) detailní popis výroby krajek, včetně potřebného náčiní aj.; 3) popis organizované činnosti spolku Krušnohorská krajka i dalších krajkářských aktivit, včetně muzeí, výstav, zájezdů aj.; 4) analýzu toho, jak je členkami chápána a utvářena „tradice“ a „autenticita“. Již z tohoto výčtu je patrné, že práce je spíše deskriptivní a obsahuje opravdu velké množství informací o krajkářském řemesle v minulosti i současnosti, které často nejsou nijak analyzovány. Na druhou stranu je třeba uvést, že si Magdalena dala s těmito částmi velkou práci, doprovodila je fotografiemi a nákresy a čtenářstvu tak detailně zprostředkovává krajkářství nejen v Krušných horách, ale i jinde v Čechách (Vamberk) a v zahraničí.

Uvedené tematické segmenty jsou částečně seskupeny do jednotlivých kapitol, částečně jsou ale rozprostřeny v celé empirické části (to platí především pro analytické a interpretační poznámky). Ta proto místy působí poněkud chaoticky či nepřehledně (např. větší část kapitoly 4.5.2. „Historie řemesla od 16. do 21. stol.“ bych očekávala spíše v kapitole 4.2. – „Krajkářství v Čechách“ a v kapitole 4.5. bych předpokládala především interpretaci aktérské verze minulosti). Autorka také zmiňuje sdružení OIDFA (4.4.1), není ale jasné, zda je krušnohorský spolek jeho součástí? Jako školitelka nicméně vím, že definitivní struktura práce vznikala až krátce před odevzdáním, takže tyto občasné nelogičnosti jsou nejspíše důsledkem tohoto závěrečného zásahu do textu.

Autorčiny interpretace aktérského utváření „tradice“ a „autenticity“ jsou, jak bylo řečeno, do jisté míry rozesety v textu, ovšem Magdalena nakonec své poznatky pěkně sjednotila v závěrečné analytické kapitole 4.8., v níž shrnuje v podstatě vše podstatné. Myslím, že se jí podařilo dobře ukázat, že „autenticitou“ rozumí její aktérky materiální, fyzický původ krajek, vzorů, materiálů či pomůcek v (předválečné) minulosti a že tedy v jejich pojetí nemůže žádná „autentická“ krajka vzniknout v současnosti. Naopak, „krušnohorská tradice paličkované krajky“ je definována regionálně, nikoli konkrétními náležitostmi zhotovených krajek (vzor, barva, užití aj.), takže krajkářky své dílo považují za „tradiční“, i když nikoli „autentické“. Toto napětí mezi „tradičním“ a „autentickým“, které krajkářky formulují, je zajímavým poznatkem, neboť jiné výzkumy ukazují, že v aktérském pojetí je naopak často „autenticita“ dosažitelná právě skrze následování „tradice“ (ovšem málo kdy JEN takto, srov. *Theorizing Authenticity: Special Section, Gastronomica (2023) 23(1)*). Dalším zajímavým poznatkem je sjednocující potenciál krajkářského řemesla, jehož současné provozování i vystavování se hodně opírá o česko-německou spolupráci.

Po formální a jazykové stránce je práce zvládnuta standardně: rozhodně neobsahuje velké nedostatky, ovšem jsou v ní občas gramatické chyby, místy je jazyk méně odborný a trošičku „upovídáný“, v textu najdeme pozůstatky původní struktury (*„...nejdecká hedvábná krajka, o které jsem psala v kapitole 4.2.4“*; s. 30 – taková kapitola v práci ani není) apod. Doplnující fotografie sice nepřispívají k analýze, ale dávají dobrou představu, o čem se v práci píše, což je myslím vzhledem ke specifčnosti tématu pro čtenářstvo přínosné.

Celkově je práce rozhodně pěknou „kronikou“ krajkářského řemesla v Krušných horách, a současně obsahuje i zajímavé analytické závěry, opřené v autorčin vlastní výzkum. Splňuje všechny požadavky, kladené na bakalářské práce, a prokazuje, že se autorka zorientovala v metodologii i teorii a realizovala vlastní terénní výzkum. Navíc je z práce patrné Magdalenino nadšení a radost.

Práci rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.